

Tjänsteskrivelse

2025-05-12

Diarienummer: 25ON145

Handläggare:

Lars Lodin
026-17 80 00
lars.lodin@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Undantag för dokumentationskrav för insatser utan individuell behovsprövning

Bakgrund

Skyldigheten att dokumentera regleras i 14:3 § i förslaget till nya SoL.

Dokumentationsskyldigheten föreslås utvidgas till att gälla genomförandet av alla insatser, även de som inte föregås av handläggning (ansökan, utredning och beslut). Även insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning (11:5§ nya SoL) ska dokumenteras.

Skälen till detta är vikten att följa upp effekten av insatserna. För att skapa en kunskapsbaserad socialtjänst behövs ändamålsenlig dokumentation göras.

För att dokumentationskraven inte ska bli för omfattande föreslås dock särskilda regler vid genomförandet av rådgivning och insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning.

För att insatser utan behovsprövning ska få ske utan dokumentation behöver nämnden också göra en bedömning och fatta beslut om att det finns särskilda skäl att göra undantag från dokumentationsplikten. Annars måste verksamheten föra dokumentation för de insatserna från och med 1 juli.

Besluten om undantag ska då gälla alla som deltar i insatsen, inte i förhållande till individ. Undantaget ska också gälla för en specifik insats. Möjligheter för generella undantag från kravet på dokumentation finns inte.

Dokumentation av allmän karaktär, avidentifierade uppgifter

Utifrån lagkravet om utökad dokumentationsplikt av dessa insatser är det viktigt att särskilja mellan dokumentation av mer allmän karaktär som inte kan härledas till enskilda personer. Det handlar om antal besökare, kön, ålder. Här kan man också dokumentera problemkategorier, bostadsområden etc. För att kunna följa upp dessa insatsers effekter finns också möjligheter att dokumentera svårigheter som uppkommer under genomförandet, det kan också samlas uppgifter om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleds respektive avslutas.

Dokumentation av andra uppgifter som t ex övergripande uppgifter som behövs för att följa upp eller kontrollera verksamheten, omfattas inte av undantaget.

Undantag rörande dokumentation om personliga förhållanden

14 kap 5§ i förslaget ny socialtjänstlag;

Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enl 11:5§.

Exempel på vad som menas med uppgifter om enskildas personliga förhållanden är namn, personnummer, adress, uppgifter om försörjningsförmåga, psykiskt mående, skadligt bruk och beroende.

De skäl till undantag som kan hänvisas till handlar om insatser i form av rådgivning, att det finns behov av anonymitet för att kunna nå individer samt insatser i form av öppna verksamheter där dokumentation på personlig nivå anses obehövlig.

Rådgivning

14 kap4§ i förslaget till ny socialtjänstlag;

Skyldigheten att dokumentera gäller inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

Syftet med regeln är att möjliggöra för enskilda att liksom idag fortsatt kunna vara anonyma när de söker sig till socialtjänsten för rådgivning.

Rådgivning syftar i regel till att ge råd och upplysningar till enskilda om vilka insatser som kan stödja den enskilde. Den kan också vara mer omfattande och inriktad på en viss situation eller ett visst problem, t ex familjerådgivning, alkoholrådgivning eller andra former av stöd- och samarbetssamtal.

Behov av anonymitet

Skäl att inte dokumentera kan handla om att brukarna/klienterna behöver få vara anonyma. Socialstyrelsen nämnder som exempel insatser som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, skadligt bruk och beroende.

Öppna verksamheter

Vid insatser i form av träffpunkter och mötesplatser kan det bedömas varken lämpligt eller behövt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer.

Dokumentation av insatser utan individuell behovsprövning idag

De insatser som idag genomförs utan föregående utredning och behovsprövning inom Omvårdnadsnämndens verksamhetsområde är listade i bifogade dokumentet Insatser utan individuell behovsprövning.

De insatser som genomförs av Förebyggande verksamheten på kontor Förebyggande och kompetens är stöd till anhöriga, träffpunkter och mötesplatser, uppsökande samtal och personligt ombud. Idag förs ingen dokumentation av personliga förhållanden vid dessa insatser. Verksamheten har under åren arbetat fram en ändamålsenlig statistik som uppfyller de krav den nya lagen ställer avseende kravet på dokumentation av allmän karaktär, avidentifierade uppgifter.

De individer som får dessa insatser registreras inte i verksamhetssystemet Treserva. En tydlig erfarenhet som framförts av de medarbetare som genomför insatserna är att tillgängligheten och anonymiteten är bidragande orsaker till att sektorn lyckats nå så många individer och familjer. Det har uttryckts en oro att i tidigt skede vid kontakt behöva dokumentera och registrera i verksamhetssystemet skulle kunna medföra svårigheter att nå så många som idag. Med anledning av detta föreslås därför att dessa insatser undantas dokumentationskravet kring personliga förhållanden.

Dessutom ges insatser idag efter förenklad handläggning. Det handlar då om trygghetslarm, matdistribution, städning, tvätt, inköp och avlösning i hemmet. Möjligheten till förenklad handläggning försvinner i samband med den nya Socialtjänstlagen. Enligt lagstiftaren ska de insatserna kunna genomföras som insats utan individuell behovsprövning. Uppfyller medborgaren vissa kriterier kan man vända

sig till utföraren direkt. Sektorn kan inte från 1 juli skapa en struktur för direkt kontakt med utförare vilket innebär att alla dessa insatser inledningsvis måste handläggas via utredning. Med anledning av detta kommer inte undantag av dokumentation om personliga förhållanden föreslås. Även i framtiden kommer dessa insatser behöva dokumenteras på individnivå.

Insatsen trygghetslarm har dock enbart en utförarverksamhet och genomförs i egen regi. Den insatsen kommer därför kunna erbjudas från 1 juli. Dokumentationen behöver också ske på samma sätt som idag- här föreslås inget undantag.

Beskrivning av bifogad bilaga

I bilagan framgår förslag till ställningstagande kring hantering av undantag för dokumentationskravet. I samma dokument redovisas även de insatser som idag genomförs utan individuell behovsprövning i ärendet 25ON144.

Magnus Höijer

Sektorchef

Sektor Velfärd